

ANALIZY

ŠTEVILKA 4

LETNIK XXXVI

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

V LJUBLJANI, DNE 15. APRILA 1935

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 4., I. 1935.

Hranilnica in posojilnica na Ježici, r. z. z. n. z., je na svoji seji dne 31. marca 1935 glede izplačevanja vlog sklenila sledeče:

1. Nove vloge, vložene po 1. januarju 1935 se izplačujejo *takoj v polno zahtevanem obsegu brez odpovedi.*

2. Stare vloge se bodo izplačevale v letu 1935 po sledečem ključu:

Vlagatelj z vlogo do Din 1.000.—	po Din 100.—
Vlagatelj z vlogo do Din 10.000.—	po Din 200.—
Vlagatelj z vlogo do Din 50.000.—	po Din 500.—
Vlagatelj z vlogo do Din 100.000.—	po Din 1.000.—

3. Za stare vloge se določi sledeči odpovedni rok:

- a) do zneska Din 100.— 2 meseca;
- b) do zneska Din 200.— 3 mesece;
- c) do zneska Din 500.— 4 mesece;
- d) do zneska Din 1.000.— 6 mesecev.

4. Vlagatelj, ki so že izrabili zgoraj postavljeni ključ v prejšnjih letih, se v letu 1935 ne izplača ničesar.

5. Ta sklep velja do 31. dec. 1935.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Glavna skupština Seoske blagajne za štednjo i zajmove u Aleksandrovu, otok Krk, r. z. n. n. j., obdržavati će se dne 12. maja 1935. u 16 1/2 sati u društvenim prostorijama. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine. 2. izvještaj upravnog i nadzornog odbora. 3. čitanje i odobrenje računskog zaključka za godinu 1934. 4. izbor upravnog odbora. 5. izbor nadzornog odbora. 6. eventualija.

Glavna skupština Gospodarskog društva u Aleksandrovu, otok Krk, r. z. n. o. j., obdržavati će se dne 26. maja 1935. u 16 1/2 sati u društvenim prostorijama. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine. 2. izvještaj upravnog i nadzornog odbora. 3. čitanje i odobrenje računskog zaključka za godinu 1934. 4. izbor dvih članova upravnog odbora prema pravilima. 5. izbor nadzornog odbora. 6. promjena pravila. 7. eventualija.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice na Blokah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 28. aprila 1935 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih pri fari. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrditev račun. zaključka za l. 1934. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. poročilo o izvršeni reviziji. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Bohinjski Bell, r. z. z. n. z., se vrši dne 22. aprila 1935 ob 3 popoldne v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čit-

anje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrjenje računskega zaključka za leto 1934. 4. nasveti in predlogi.

Občni zbor Nabavne in prodajne zadruge v Boh. Bell, r. z. z. o. z., se vrši dne 22. aprila 1935 ob 8 zjutraj v župnišču. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. revizijsko poročilo. 4. bilanca za l. 1934. 5. volitev načelstva in nadzorstva.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Cerkljici, r. z. z. n. z., se vrši dne 28. aprila 1935 ob 1 popoldne v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Dobrovi, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo 19. maja 1935 ob 15. uri v župnišču na Dobrovi. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje računskega zaključka za leto 1934. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. sklepanje o odpisih. 6. poročilo o izvršeni reviziji. 7. slučajnosti.

28. redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Dobu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 28. aprila 1935 ob 3 popoldne v Domu v Dobu. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1934. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Dobrovi, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 28. aprila 1935 ob 3. uri popoldne v posojilničnem prostoru pri Jožefu Megove v Dobrovi. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1934. 3. čitanje revizijskega zapisnika. 4. slučajnosti.

39. občni zbor Kmetijskega društva v Dobropoljah, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 12. maja 1935 ob 15. uri v prostorih zadrugišne gostilne. Dnevni red: 1. odobritev zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. odobritev rač. zaključka za l. 1934. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Lončarske zadruge v Filovcih, r. z. z. o. z., bo v nedeljo, dne 28. aprila 1935 ob 2. uri popoldne v hiši št. 96. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. računski zaključek za l. 1934. 3. volitev načelstva. 4. slučajnosti.

Občni zbor kmetijske nabavne in prodajne zadruge v Križevcih pri Ljutomeru, r. z. z. o. z., se bo vršil na veliki ponedeljek, dne 22. aprila 1935 ob 8. uri v Slomšekovi dvorani. Dnevni red: 1. otvoritev. 2. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. poročilo načelstva. 4. poročilo nadzorstva. 5. odobritev računskega zaključka za leto 1934. 6. čitanje revizijskega poročila. 7. volitev nadzorstva. 8. slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.— Din na leto, za pol leta 12.50 Din.
Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo.

Dr. Basaj:

Akcija za kmetijsko združništvo.

Glas ljudstva.

Vršijo se redni letni občni zbori zadrug, na katerih načelstvo podaja poročilo o poslovanju pa tudi o položaju. Ta poročila so si v glavnih točkah zelo podobna; kajti vsem leži isto na srcu, vse tlači ista gospodarska in finančna kriza. Zato mesto mnogih za primer navajamo le eno tako poročilo.

„Načelnik v poročilu slika revščino, ki je zavladala na kmetih, kjer nimajo niti za sol niti za luč več v zimskih večerih. Vsako leto je stiska hujša in vsako leto je klic po pomoči silnejši.

Z nastopom gospodarske in posebej ostre denarne krize je država nudila pomoč kmečkim dolžnikom na ta način, da jih je že v aprilu 1932 zaščitila pred upniki s posebno uredbo. To uredbo pa so ponovno menjali in je danes v veljavi že šesta uredba, ki se pa močno razlikuje od prvotne. Zadnja uredba določa, da so vse kreditne zadruge izvzete od določil te uredbe, a vendar je še treba čakati, ker je v uredbi predviden pravilnik.

Kako je denarna kriza gospodarila, kaže ves računski zaključek, zlasti pa račun prometa. V letu 1930. je bilo pri posojilnici prometa 5 milijonov dinarjev, leta 1934. le še 660.000 Din.

Hranilne vloge so se zmanjšale za

26.000 Din. Uredba o zaščiti kreditnih zadrug določa, da bi se morale vse vloge izplačati v šestih letih; kajti največ za šest let se dovoli odložitev plačil. Kako bo to mogoče, ne vemo; kajti v letu 1934 so se vloge zmanjšale le za 1%.

Postavka, ki da mnogo misliti, so zaostale obresti posojil v znesku 134.000 Din. Kako bo mogoče te obresti izterjati, je tudi vprašanje, ker v večini slučajev bi bilo mogoče le s tožbo in prodajo doseči uspeh.“

Začaran krog.

Kakor v zapisniku ene posojilnice, slično v zapisniku druge posojilnice in slično v njeni bilanci. Revščina na kmetih raste. Vsled te revščine so zamrznile terjatve posojilnic. Ker posojilnice od dolžnikov ničesar ne dobijo, tudi ne morejo ničesar izplačati vlagateljem. Tako tudi vlagatelji živijo v največji bedi, čeprav so v dobrih časih mislili na hude čase in zato štedili. To je začaran krog, v katerem se gibljejo posojilnice na kmetih z njih vlagatelji in z njih dolžniki. Moratorij, ki traja že tri leta, ki niti obresti ni izvzel, ki je vse pavšaliral in ne pozna nobenih izjem, ta moratorij je popolnoma onemogočil nekdanje tako koristno, tako važno delo posojilnic za socialno pomoč in gospodarski napredek kmeta.

Potreba iskrenosti.

Ne zakrivajmo si oči, da bi žalostne resnice ne videli. Ne mašimo si ušes, da bi klicev strašnega obubožanja ne slišali. Ni tu mesta za flegmatični optimizem, ki tolaži sebe in druge z boljšimi časi le zato, ker se boji žrtev in dela. Tolaži pa takò, da bo bolezen že sama prešla, kakor je prišla. Ni na mestu zmerjati z defetisti one, ki svarilno kažejo na obubožanje in propadanje kmečkega stanu, na pasivno zadržanje kmeta, ki je zaman čakal pomoči. Zato ni prav, da v takih časih stopajo poklicani pred kmeta s puhlimi lekcijami, mesto da bi jim vsaj obljubljali kruha in boljših časov za tolažbo.

Neodgovorni elementi, ki se znajo dobro prikrivati in ki umejo vsak položaj, posebno pa sedanjo težko krizo izrabiti za svojo agitacijo, pa kujejo svoj kapital iz splošne bede in nezadovoljnosti in vztrajno hujskajo: „Nič nimate izgubiti, razen verige.“

Težave zadružništva.

Zadružništvo je v izredno težkem položaju. Ni izhoda in ni pomoči, čeprav ta kriza traja že četrto leto, čeprav so se delali že najrazličnejši predlogi in čeprav se je dokazalo, da je za aktiviziranje zadružništva neobhodna državna pomoč, novi viri kreditov, da more zadružništvo nadaljevati s svojim delom za koristi kmeta.

Da je denar kmečkih vlagateljev zamrznil v posojilnicah, je vzrok vendar edino in izključno dolgotrajni zakoniti moratorij za kmečke dolgove. Da posojilnice vlagateljem ne morejo izplačevati niti najnujnejših zneskov, je vzrok isti moratorij. Da vlada proti posojilnicam danes splošno nezaupanje in ne vlagajo niti oni maloštevilni varčevalci, ki še pridejo do gotovine, je vzrok isti moratorij. Da so dolžniki že od leta 1932 v zaostanku z obrestmi, je odredil isti mora-

torij. Da so dolžniki demoralizirani in javno govorijo o tem, da bodo kmečki dolgovi morali biti brisani, za to je dal dovolj vzroka isti moratorij. Da so vlagatelji preplašeni in zbegani in prodajajo svoje hranilne knjižice za 40% ali kvečjemu za 50% raznim prekupcem, je vzrok isti moratorij. Kam gre ta tok, kakšen bo konec?

Napačno zdravljenje.

Če je kriza težka bolezen našega gospodarstva, potem je v zvezi z boleznijo neobhodno tudi zdravljenje. Bolni organizem sam nosi v sebi sile, ki nastopajo proti bolezni. Naloga zdravljenja je zlasti v tem, da te sile vzbuja, pospešuje in jih jača. Če bi gledali ukrepe, ki so bili dosedaj podvzeti za zdravljenje naše gospodarske in denarne krize, ne bi mogli o njih trditi, da so stvarno služili za zdravljenje. Triletni brezizjemni moratorij z vedno novimi izpremembami bi mogli trditi, da ni prav nič pomagal v krizi, temveč je bolezen še poslabšal.

Tezavriranje.

Nastajajo nove komplikacije. Radi nezaupanja v denarne zavode je postal reden pojav tezavriranje denarja. Za razmere kot so, je to popolnoma naraven pojav. Vsaka gospodarska edinica, ki je prej gotovino sproti vlagala na tekoči račun v denarnem zavodu in z dispozicijami iz tega računa vršila vsa plačila, drži sedaj denar doma. Res je, da se je nekaj teh gospodarskih edinic začelo posluževati poštno-čekovnega računa. Toda ti računi so brezobrestni, ti računi so pod kontrolo in zato niso zajeli niti 5% onega, kar je odšlo iz denarnih zavodov. Gospodarskih organizmov, ki gotovino tezavrirajo doma, je ogromno število in zneski, ki pridejo v poštev, gredo v stotine milijonov. Prej so te stotine milijonov oplojale gospodarstvo, cirkulirale, sedaj ležijo mrtve v do-

mačih blagajnah in čakajo dispozicij svojega lastnika. Poprej so te gotovine na tekočih računih predstavljale znatna dobroimetja denarnih zavodov in so v zavodih živo krožila, od česar je na zavod odpadel primeren zaslužek. Sedaj cirkulacije ni in ni zaslužka.

Gotovine na novih računih.

So nekateri, ki vlagajo sedaj gotovino na novi račun pri zavodih pod zaščito. Pravijo, da se te gotovine precej nabira. Toda zavodi ne vedo, kam z njo.

Težave novih posojil.

Uredba o zaščiti denarnih zavodov predvideva za one zavode, ki so pod zaščito, v čl. 21 sledeče načine kratkoročnega plasiranja denarja: zapisi Narodne banke, državni boni, državni papirji, trimesečne popolnoma varne menice, trimesečna posojila na zastavo blaga ali lombardna posojila na dragocene kovine in državne papirje.

Toda ti načini uporabe ali nudijo minimalno obrestno mero ali je z njimi zvezan riziko ali pa — in to največkrat — sploh ni mogoče najti plasmana za navedene vrste posojil.

Zapisi Narodne banke s trimesečnim rokom dajejo le 2% obresti, z dvomesečnim rokom pa le 1% obresti. Državni papirji imajo pri nas, kot kažejo izkušnje, zelo nestalen kurz. Drugič so pa zavodi pod zaščito povečini prav močno založeni z raznimi državnimi papirji, ki so jih kupovali pri mnogo višjih kurzih nego so danes in jih zato ne morejo vnovčiti. Posojila na zastavo blaga in lombardna posojila se pa danes tudi malo iščejo in je to prvenstveno posel za banke, ne pa za posojilnice.

Za kratkoročne kredite ni povpraševanja.

Mogli bi reči, da naše gospodarstvo ni vzgojeno na trimesečne kredite v tem smislu, da bi bilo zanesljivo vračilo kredita po

trimesečnem roku pogoj za dovolitev kredita. Stoodstotnih kratkoročnih kreditov morete v našem gospodarstvu plasirati prav malo; za take kredite ni povpraševanja.

Potem je pa računati še s psihološkim momentom. Kakor so denarni zavodi prej širokogrudno dajali kredite, ne da bi pri tem bistveno gledali na rok vračila (glavni vprašnji sta bili varnost in obrestna mera), tako so sedaj zavodi radi nesigurnih razmer in radi nervoznosti vlagateljev nehote udarili v drug ekstrem, t. j. da mogoče celô rigorozneje gledajo na možnost vračila v roku, kakor je to mislila uredba o zaščiti denarnih zavodov. Tu so torej dejanske razmere in tu je psihološki moment, ki nam pojasnujejo, zakaj ležijo velike gotovine v blagajnah bank iz novih računov, ki jih ni mogoče izkoristiti.

Staro in novo poslovanje.

Moramo tudi še reči besedo o delitvi poslovanja na staro in novo poslovanje, ker to predvideva uredba o zaščiti denarnih zavodov. To je stvar, katero si lahko lepo predstavljamo v teoriji, ki je pa težje izvedljiva v praksi. Stranka vidi pred seboj le denarni zavod in sodi o njem kot celoti, ali je dober ali ne. Ne more se pa stranka povzdigniti na to, da bi delala razloček pri istem zavodu med starim in novim poslovanjem. Zavodi sami so to dobro občutili in je psihološko razumljivo, da so se do skrajnosti upirali, predno so zaprosili za zaščito. Dobro so namreč vedeli, da si bodo stranke o njih ustvarile svoje mnenje, da bodo napram strankam dobili svoj žig, kakor hitro bo znano, da so šli pod zaščito. Stranke se zavodov, ki so se poslužili zaščite, enostavno ogibajo in prav nič nočejo razločevati, ali gre za novo ali staro poslovanje. Tako torej delitev med novim in starim poslovanjem v praksi za večina zavodov ne bo imela tistega pomena, ki ga je temu pripisovala

uredba. Misel prehoda denarnega zavoda v normalno poslovanje skozi dobo dvojnega poslovanja (starega in novega) se torej pri pretežni večini zavodov ne bo dala izvesti, mogoče z edino izjemo pri maloštevilnih zavodih, ki imajo zelo gibčno in zelo nadarjeno vodstvo. Kaj sledi iz tega? **Zavodi pod zaščito bodo izvajali pač staro poslovanje, t. j. sukcesivno likvidacijo**; ne bo pa pri njih novega poslovanja, vsaj toliko pomebnega ne, da bi predstavljalo neko rentabilnost in krilo vsaj najnujnejše režije.

Ali likvidacija ali državna akcija!

Če torej v ta prehod v normalno poslovanje skozi odlaganje plačil odnosno sanacijo potom starega in novega poslovanja ne verujemo, potem nam ostane za ogromno večino denarnih zavodov, ki ne morejo normalno poslovati, dvoje: Ali likvidacija ali velika akcija države za pomoč, kakršna bi bila morala že priti l. 1931 in kakršna so svojemu denarstvu ob prihodu krize nudile druge države. Ta obsežna akcija države pa mora biti realna pomoč, ne pa samo zapora nad vlogami, ki je v stanu uničiti še poslednji ostanek zaupanja v denarne zavode. Ta obsežna akcija za pomoč predstavlja nova sredstva, ki bi jih morala država dati opešanemu gospodarstvu.

Nova sredstva.

Mnogo je bilo že predlogov in zadostno so bili utemeljeni, zakaj so nova sredstva neobhodna. Zato ne bomo tu ponavljali vseh primerov za ponazoritev: o potrebi transfuzije krvi pri skrajno oslabelem organizmu, o potrebi močne injekcije organizmu, da se popravi cirkulacija, o potrebi znatnega deževja, da se napolnijo izsušene struge i. t. d. Povdarimo le dejstvo, ki je notorično: Cirkulacija denarja je premajhna, prepočasna in preslaba, tako da orga-

nizem našega gospodarstva vedno bolj hira. Vse dosedanje mere za pomoč so bile negodne in nazadostne, tako da so v stvari predstavljale le paliative, pri čemur je gospodarstvo bolj in bolj nazadovalo.

Odklanjanje pomoči — radi deflacije.

Ko se je po začetku krize zahtevala pomoč države in so se stavili predlogi o neobhodnosti novih sredstev, se je vedno poudarjalo, da država ne more pomagati. Izvajala se je dosledno deflacijska politika, ki nam je napravila že strašno škodo. **Da bi držali dinar, so žrtvovali gospodarstvo.** Edino tako je mogoče pravilno označiti finančno politiko bližnje prošlosti. Ta finačna politika pa se je kljub ponovnim in najslovesnejšim zagotovilom o neomajanosti našega dinarja pokazala kot pravi diletantizem: **ker je žrtvovala gospodarstvo, je dinar nujno padel.** Da bi pa prikrili narodu ta neuspeh svojega diletantstva, so uvedli fiktivne kurze in frizirali celô bilanco Narodne banke.

Preokret.

Treba je bilo in zadnji čas je bil, da je prišel odločen finančnik g. dr. Stojadinović v finančno ministrstvo, ki je ustavil katastrofalni tok naših financ in začel reševati, kar se še rešiti dâ.

Toda g. minister Stojadinović je šele na začetku svojega dela. On se prav dobro zaveda, v kako težek položaj je, prišlo naše denarstvo. Ravno tako pa tudi ve, da more z najodločnejšimi in najdalekosežnejšimi ukrepi začeti šele tedaj, ko bo vse pripravljeno. Med priprave pa spada tudi **opora na zaupanje najširših slojev naroda.** Uspešna finančna politika se ne dâ voditi brez informiranosti in brez zaupanja naroda, to je pokazala politika bivšega finančnega ministra. Nauk o edino zveličavnem zlatem kritju novčanic je praksa ovrгла. Praksa je

pokazala, da dinar najboljše stoji, če ga podpirajo z zaupanjem široki narodni sloji: njihova zaposlenost, delavnost in varčnost. Takô je bilo tudi pred leti pod istim ministrom g. dr. Stojadinovičem, ki je brez predpisanega zlatega kritja uvedel faktično stabilizacijo dinarja in jo držal skozi leta na isti višini.

Obtok po potrebah gospodarstva.

Iz tega spoznanja pa sledi še drugo spoznanje, da se mora namreč obtok denarja prilagoditi potrebam narodnega gospodarstva. Če je vsled tezavriranja z ene strani in vsled počasnejše cirkulacije z druge strani obtok premajhen, ga je treba na vsak način povečati in pospešiti. Deflacijska politika pa je delala ravno narobe in je davila obtok z zmanjšanjem reeskontnih in lombardnih posojil v času, ko je obtok radi tezavriranja in pa radi počasnega kroženja bil že itak za potrebe gospodarstva dosti premajhen. Tako smo od 6 milijard obtoka prišli že blizu na 4 milijarde.

K povečanju obtoka, ki ga opešano gospodarstvo potrebuje, pa vodita dve meri: prva mera je normalna, da se z znižanjem reeskontne in lombardne obrestne mere povišajo krediti pri Narodni banki. Tako se je obtok bankovcev od 22. januarja pa do konca marca letos dvignil za 214 milijonov: od 4.217.000.000 na 4.431.000.000 Din. V tem oziru smo torej na dobri poti.

Izredna sredstva.

Drug način povečanja obtoka pa je izjemna mera. Velike nesreče zahtevajo velikih žrtev. Naše denarstvo je zadela največja nesreča, ker je vsled finančne krize in vsled kmečkega moratorija nezaupanje vlagateljv tako silno padlo. Ta katastrofa zahteva po primeru drugih držav in to po uspešnem, pametnem primeru velika, izredna sredstva.

Vse gospodarstvo pa tudi vse državne finance so na normalnem poslovanju denarnih zavodov in kreditnih zadrug preveč interesirane, da bi smeli prepustiti denarne zavode svoji usodi. To je tista točka, v kateri pričakujemo od gospoda ministra Stojadinovića ukrep, ki naj prav nič ne zaostaja za ukrepom o milijardi dinarjev za izvrševanje javnih del. Dobro vemo, da se bo milijarda dinarjev za izvrševanje javnih del v gospodarstvu blagodejno poznala, da se bo moralo občutiti izboljšanje. Ravno tako pa vemo, da je milijarda potrebna tudi za pomoč kmetskemu gospodarstvu, ki je organizirano v kmetijskih zadrugah.

Zadružništvo je bilo v bližnji prošlosti pastorek, na katerega se je zrušila vsa nesreča krize, kateremu so v tej krizi kos za kosom jemali prejšnje ugodnosti in mu celô popolnoma zaprli podpore za revizije, ki so jih dajali v času prosperitete. Pri Narodni banki je bilo zadružništvo deležno le 29 milijonov kredita, kar ne predstavlja niti 2% reeskontnih kreditov. Vendar pa zadružništvo predstavlja 900.000 gospodarstev z njihovimi družinami in je torej v našem narodnem gospodarstvu izredno pomemben faktor. 215 firm je imelo pri Narodni banki kredita 1.257.000.000, 900.000 gospodarstev pa potom svojih zadrug in Zvez pa le 29 milijonov. Tu ni razmerja, to je več kot zastavljanje kmetiskega gospodarstva.

Akcija za kmetško zadružništvo.

Zato pa zadružništvo pričakuje, da se bodo krivice popravile. Računa na uvidenost, da je treba nujno pomagati onemu stanu, ki ga kriza najbolj pritiska in ki živi v največji bedi. Kmetu, pa najsibo on dolžnik ali najsibo vlagatelj, pa bo najbolj pomagano, ako se pomaga njegovim zadrugam. Vzporedno z akcijo za izvrševanje javnih del je treba izvesti akcijo za pomoč zadruž-

ništvu, da se vrne zaupanje vlagateljev v kreditne zadruge. Le tako bodo mogle kreditne zadruge zopet začeti s propagando in organizacijo ljudskega varčevanja, kar bo najuspešnejši pripomoček proti sedanjemu tezaviranju gotovine. Z druge strani pa bodo kreditne zadruge potem v stanu do-

voljevati **nove kredite kmetijskemu gospodarstvu**. Ravno kmetijsko gospodarstvo je vsled kmečkega moratorija in pa vsled zastoja v kmečkih posojilnicah ostalo popolnoma brez kredita. Če pa kmetijsko gospodarstvo nima kredita, je to zanj neizbežno nazadovanje in propadanje.

Razvoj svetovne gospodarske krize.

Gospodarsko tajništvo Zveze narodov je pred nekaj meseci izdalo obsežno delo o svetovnem gospodarskem položaju. Delo je suhoparno in je podobno ugotovitvam ob bolniški postelji, kjer bolniške sestre in zdravniki konstatirajo, kako visoko ali nizko se gibljejo krivulje o mrzlici, kakšno je delovanje srca in kako srce bije. Te ugotovitve so kakor slike iz številnih in poročil ter ne zavzemajo nikakega osebnega ali pozitivnega stališča. Ravno zaradi svoje absolutne objektivnosti imajo še večji pomen in večjo vrednost. Ne izreka se niti gospodarska, niti politična ali doktrinarna sodba, ampak se dejstvo uvršča ob dejstvo in se na ta način ustvarja pregled o celotnem razvoju. V studiji se raziskuje vsaka posamezna panoga gospodarske delavnosti, blagovni promet, produkcija, finančni posli, kakor tudi odredbe, ki so jih izdale vlade, da bi na gospodarstvo vplivale v enem ali drugem pravcu.

V delu je najprej ugotovljeno, da je kriza v letu 1932 dosegla svoj višek. V dogovorih v Lausani je bila dana možnost, uvesti v svetovno gospodarstvo novo epoho, če bi se ne bile pojavile nove politične in gospodarske motnje, ki so bile zmanjšale blagodejne učinke teh dogovorov ali so jih celo uničile. Poročilo ugotavlja, da obstojajo še naprej vse težave, ki so obstojale že prej. Doživeli nismo nikjer splošnega zvišanja cen, razen ondi, kjer so, opustivši zlati stan-

dard in z drugimi manipulacijami z valuto, dosegli umetno povišek cen. Še vedno imamo ovire v trgovini, ki preprečujejo, da bi se mogla svetovna trgovina razširiti. Še vedno imamo stabilizacijo valut. Mednarodni dolgovi še niso urejeni, v marsikaterih državah so ustavili celo plačevanje obresti. Navzlic temu pa je bilo mogoče gospodarstvo nadaljevati in nekaj znakov kaže tudi sicer počasno, pa vendar stalno izboljšanje.

Ti znaki se kažejo v tem, da se večja produkcija in da sicer počasi in dostikrat zelo skromno upada število brezposelnih. Od leta 1929 dalje so mogli kmetijskim pridelkom prvokrat skoro v vseh deželah zvišati ceno, čeprav večinoma vsled odredb, ki niso bile samo uspeh moralnega razvoja. S tem se je v izvestnem obsegu povišala kupna moč, ki je potem mogla poživiti produkcijo. To izboljšanje se ni omejilo samo na čisto konsumno industrijo, ampak so bile pri razvoju udeležene tudi industrije produkcijskih sredstev. Povečane cene kmetijskih proizvodov so vedle do povišanja cen v industrijah za sirovine in so slednjič marsikje povzročile izboljšanje trgovinskih bilanc, ker so bile izvozne cene dostikrat ugodnejše kakor cene uvoženega blaga. Zboljšanje produkcije z racionaliziranjem, izboljšanje strojev in notranje organizacije v podjetjih in slednjič bolj varčno gospodarstvo v produkciji, vse to ni samo pripomoglo, da se

je zvišala splošna kvota produkcije, ampak da so se osnovala tudi nova podjetja, ki so večkrat izdelovala nove vrste blaga, ker je bilo treba zadostiti novim potrebam občinstva. Če pokličemo na pomoč še statistiko o pomnožitvi individualnega dela, vidimo, če označimo producirane množine v l. 1929 s 100, da so v letu 1932 znašale 116, na Švedskem 111 in v Zedinjenih državah l. 1933 celo 124.

Enaka pomnožitev dela se opaža tudi v blagovnem prometu in v mednarodnih transportnih podjetjih, ki so stala pred prav posebnimi težavami. Ravno tako so se našla sredstva za ureditev razmer na mednarodnih denarnih tržiščih. Mnoge zamrznjene kredite in kratkoročna posojila je bilo mogoče spremeniti v dolgoročne kredite.

Obnova svetovnega gospodarstva.

Poizkusi, premagati svetovno gospodarsko krizo s pomočjo mednarodnih konferenc, so se dvakrat ponesrečili. Na konferenci leta 1927 je bilo še mogoče napraviti enotne zaključke, toda izvršitev je šla že daleč preko njenih moči. Konferenca leta 1933 se je morala takoj brez uspeha raziti. Mednarodne odredbe niso mogle prinesiti nobene odpomoči in vsaka država je morala sama poizkušati, kako bi se obrnila krize in njenih posledic. To je resničen vzrok gospodarskega nacionalizma, katerega sicer vedno obtožujemo, ki je pa vendar marsikaj poizkusil podvzeti za izboljšanje gospodarskih razmer in ima v tem oziru tudi nekaj zaslug.

Dostikrat so bile te odredbe podvzete samo iz previdnosti, da se varuje domače gospodarstvo, če so druge države izvajale svoje nasprotnne poizkuse. Tako so morale skandinavske države opustiti svoj zlati standard istega dne, ko ga je napustila Anglija; kajti samo na ta način so se mogle izogniti

resnim nevarnostim. Vkljub temu je narastlo število trgovskih pogodb v novih oblikah, zlasti v drugi polovici leta 1933. Izvedle so se tako bilateralne kakor kontingentne pogodbe in trgovinski dogovori, kar vse je bistveno izboljšalo položaj onih držav, ki so bile sklenile take dogovore. Te pogodbe so bile skromen nadomestek za mednarodne konvencije, ki jih ni bilo mogoče dobiti.

Na finančnem tržišču so politični dogodki, kakor n. pr. taki, ki so na Nemškem privedli do ustavitve plačil, napravljali bistveno večje težave kakor na blagovnih tržiščih in v mednarodnem trgovskem prometu. Vendar se je moglo tu doseči olajšanje s številnimi konverzijami in znižanjem obrestne mere. Dasiravno je znižanje obrestne mere povzročilo zmanjšanje kupne moči, zlasti v krogih rentnikov, je bilo splošno olajšanje zlasti na polju državnih financ dalekosežnega pomena. Zlasti so te transakcije pocenile denar, kar je dalo povod za nove investicije, ki so bile sicer omejene, a se je vendar čutil njihov vpliv. Če je bilo mogoče vsa ta dejstva pospeševati z razumno trgovinsko, carinsko in denarno politiko, se je mogla doseči poživitev nacionalnega gospodarstva, kar se je moglo v zadnjem poldrugem letu opaziti zlasti na Angleškem. Tu ima tudi kmetijstvo, ki mu je vlada nudila široko-grudno zaščito, svoj delež pri izboljšanju gospodarskega življenja. Ta zaščita je sicer naložila narodovim dohodkom večje žrtve; toda s tem, da je bila dana garancija za cene kmetijskih pridelkov, se je povzdignil dobiček pri posameznih produktih in tako se je pomnožila tudi kupna moč, ki je mogla pospeševati industrijsko produkcijo. Izključeno je, da bi se moglo reči, kateri od navedenih odredb pripada največja zasluga pri obnovi gospodarstva, toda gotovo je, da so vse odredbe učinkovale po svoje. Omeni naj se še malo znani in vendar zelo učin-

koviti zlasti za konsumente znameniti poizkus, ki so ga napravili na Švedskem, namreč poizkus manipulirane valute. Tu skušajo denarni trg tako voditi, da more kupna moč ostati na isti višini. To naj se doseže z natančnim in strogim opazovanjem in s potrebnimi ukrepi na notranjem trgu v zvezi s tvorbami cen. Z vplivanjem na trg so kmetijskim produktom cene zvišali, istočasno so pa zvišali tudi kupno moč industrijskega delavstva s tem, da so po posebnem programu začeli izvrševati velika dela in s tem ustvarjali priliko za delo in zaslužek; istočasno so uvedli tudi zavarovanje zoper brezposelnost. Državna banka je kot tretji faktor v boju zoper krizo znatno pomnožila svojo zalogo državnih papirjev, tujih plačilnih sredstev in zlata; s tem se je zelo povečala denarna likvidnost, kar je industrijsko produkcijo pognalo v tek. Tako so nekateri poizkusili iz načrtnega gospodarstva — na Švedskem jih imenujejo ljudsko solidarnost — doprinesiti dokaz svoje opravičenosti.

Znaki požitve. Naslednja tabela kaže razvoj svetovne trgovine in svetovne produkcije. Kot podlaga za primerjavo služi l. 1928 s številom 100.

leto	Svetovna trgovina	Industrijska produkcija	Produkcija surovin	Produkcija živil
1929	105	107	107	100
1930	97	94	98	101
1931	90	83	88	99
1932	78	73	78	101
1933	79	82	85	100

Po teh podatkih je ugotovljeno, da se je svetovna produkcija izboljšala za približno 12¹/₂ odstotkov, svetovna trgovina pa le za 1 odstotek, kar je dokaz, da se je izboljšanje občutilo le na nacionalnih tržiščih. Mednarodni blagovni promet sledi razvoju nacionalnih tržišč le v veliki razdalji, vsled česar dobivajo pojavi krize zdaj tu, zdaj tam novega netiva. Zboljšanje je kakor rekon-

valescenca z bolezenskimi povračaji, nima pa značaja stalnega, zanesljivega ozdravljenja. Med poglavitnimi vzroki za ta pojav je omeniti različnost valutarnih razmer in s tem zvezano nesigurnost na mednarodnem denarnem prometu. Poleg držav zlatega bloka imamo države, kjer se valuta le umetno vzdržuje stabilna, države z manipulirano valuto in države, ki živijo od tega, da je denar razvrednoten, kakor n. pr. Zedinjene države ameriške. Ta dejstva učinkujejo zelo različno na cene, plače, stroške za življenje, obresti in na blagovni promet, tako da bi bile potrebne dalekosežne primerjave, če bi hoteli priti do jasne slike.

Zanimivo je poročilo, da se je prvič ugotovil vpliv nazadovanja v naraščanju ljudstva na svetovno gospodarstvo. Statistika kaže, da če število rojstev in umrljivost obdrži iste številke, kakor se zaznamujejo sedaj, potem bo prebivalstvo nazadovalo, posebno v Evropi. Potem pade tudi nada, da bi mogla industrijska produkcija zvišati večje kupne moči novih generacij. Za enkrat je pač razvoj ostal na isti višini; toda če ne bo zavzel drugačne smeri, se pomnožitev prebivalstva ne bo mogla več smatrati kot sredstvo za požitvev gospodarstva, kajti celo v mnogih prekomorskih deželah bo razlika med smrtnimi slučajmi in rojstvi vedno manjša. Tu imamo opraviti z vzajemnimi medsebojnimi učinki. Kriza brani, da bi se povečalo število rojstev, zlasti dolgotrajna kriza, kakršno doživljamo sedaj. Na drugi strani pa narašča tudi umrljivost, zlasti umrljivost otrok, tako da je naraščanje prebivalstva ogroženo od dveh strani. S tem pojavom je v zvezi tudi izprememba v načinu življenja in izprememba potreb, katerim se mora ustrezati. Povpraševanje po blagu, ki se izdeluje v masah in ki tvori podlago mnogim industrijam, pada. Pred vojno so naraščajoče in pofinjeno življenje evropskih in industri-

aliziranih narodov izravnava bolj zaostala ljudstva. Danes se skuša izravnava doseči s tem, da se umetno zvišuje kupna moč in da se izrabljajo domači, zlasti pa tujezemski krediti, ki se dodatno dovajajo narodnemu gospodarstvu. Zato je v večini držav ugotoviti nazadovanje v prometu navadnih konsumnih predmetov, med tem ko se opaža naraščanje v prometu blaga z večjo vrednostjo, zaradi česar se zastruje brezposelnost in njen vpliv na življenje. Zelo morejo preprosti ljudje tudi še kot brezposelni obrzati svoj življenski standard, med tem ko ljudje, ki stavijo večje zahteve do življenja, občutijo brezposelnost kot hud udarec. Na ta način zastruje brezposelnost izredno vse socialne razmere. Iz teh vzrokov je bil tudi razvoj potrošnje med krizo tako izredno različen in se ni mogel ugotoviti nikak enoten pravec. Ta dejstva postajajo še bolj občutna, ker se ne dopušča, da bi se gospodarstvo svobodno razvijalo. S tem preganjanjem v potek krize nastanejo motnje v njenem normalnem razvoju. Cene produkcijskim sredstvom so zategadelj manj nazadovale, kakor cene konsumnim predmetom, produkcijske

številke so pri trajnih produktih bolj padle, kakor pri blagu za potrošnjo. Izdelani produkti zaznamujejo manjše množine po bolj stalnih cenah, dočim so živila bolj znižala svoje cene, pri čemur pa se je povečala množina potrošnje, s čemur je bilo vsaj deloma upostavljeno ravnovesje.

Kontrola produkcije po kartelih, državnih in monopolističnih ustanovah znaša po statistiki Zveze narodov samo 20% svetovne produkcije. Pri žitu n. pr. dosega kontrolirana produkcija samo 8% svetovnega pridelka. Zaradi krize se karteli niso pomnožili, v marsikaterih primerih so celo naleteli na ovire, obstoječi karteli so se razdruževali in in na njihovo mesto je stopil svobodni promet. Tudi to so mednarodne valutarne razmere, in razni dogovori, ki so bili sklenjeni med posameznimi državami so učinkovali deloma tako, da so povspeševali ta razvoj, deloma pa so ga zavirali. Odvisnost industrije od bank, zlasti v deželah z močnim razvrednotenjem denarja, in pozneje sledeče propadanje merodajnih denarnih zavodov v teh državah je vedlo do jačje koncentracije produkcije.

(Dalje prihodnjič.)

Znamenita zadružna obletnica.

Zveza Šulce-Deličevih zadrug, ki šteje sedaj 3.374 zadrug, je koncem lanskega leta slavila 75 letnico svojega obstoja. Zveza je bila ustanovljena o binkoštih l. 1859 na pobudo okrožnega sodnika Šulce-Deliča. Sprva se je imenovala osrednja dopisovalna pisarna in je imela precej omejen delokrog. S tem je bila podana osnova za krepkejšo sodelovanje „posojilnih društev“ in drugih gospodarskih zadrug, osnovanih po načelu samopomoči za pospeševanje gospodarstva srednjega stanu. Oblika centralne organizacije se je kasneje večkrat menjala in se prilagodo-

vala zahtevam, ki so nastajale vsled stalnega naraščanja članstva. Ko se je leta 1862 Šulce-Delič preselil v Potsdam, so prenesli tja tudi pisarno, ki se je odslej imenovala „poverjeništvo nemških pridobitnih zadrug.“ Ker je število zadrug vedno bolj rastlo, se je pokazala potreba, zadruge organizirati v pokrajinske in oblastne zveze, poverjeništvo pa se je leta 1864 preosnovalo v „splošno zvezo“. Včlanjenih je bilo tedaj 337 kreditnih zadrug, 40 nabavnih in produktivnih zadrug in 15 konsumnih društev. Po vojni l. 1870, zlasti pa v začetku tega stoletja, so se posojilna društva polagamo pretvarjala v „ljudske banke“ in v tej obliki obstojajo še se-

daj. O njihovem hitrem napredovanju svedoči okolnost, da se je že l. 1854 čutila potreba skupnega obračunavanja, zaradi česar se je osnovala posebna zveza za žiro-račune, a l. 1865 se je ustanovila zadružna banka Sörgl, Parisins & Co v Berlinu, preko katere je bila ostvarjena zveza z denarnim trgovom. To banko je l. 1904 prevzela dresdenska banka, ki od tedaj vodi zadružne posle v svojih posebnih oddelkih v Berlinu in Frankfurtu. Zadružni zakon iz l. 1889 je ponovno učvrstil temelje te zadružne organizacije.

Ko je Šulce-Delič l. 1883 umrl, je prevzel vodstvo zveze dr. Hans Crüger, ki je vodil posle skoro 30 let. L. 1895 je bila osnovana pruska centralna zadružna blagajna, proti kateri se je zveza sprva ogorčeno borila, kasneje pa se je z njo pomirila in sporazumno z njo delovala. Ta borba je bila načelnega značaja, ker je zveza smatrala, da je s tem žrtvovano načelo samopomoči načelu državne intervencije. Toda vse zadrug niso zavzemale enakega stališča in so odobravale ustanovitev državne zadružne blagajne. Po teh vidikih se je že l. 1901 osnovala zveza obrtnih zadrug, ki je navezala ozke stike s prusko blagajno. Šele l. 1920 sta se obe zadrugi spojili in je osrednja zveza dobila svojo današnjo obliko. Predsednik zveze obrtnih zadrug je stopil v upravni odbor

osrednje zveze, katere upravnik je l. 1925 postal dr. Fr. Stein, po njegovi smrti pa sedanji upravnik dr. Johann Lang.

Za pregled o poslovnem gibanju naj služijo sledeči podatki: l. 1859 je imelo 80 kreditnih zadrug 1900 članov, l. 1913 je število kreditnih zadrug naraslo na 1493, število članov pa na 815.000, l. 1933 je 1387 zadrug imelo približno 1,150.000 članov. Do padca je prišlo vsled tega, ker je Nemčija izgubila del svojega ozemlja. Bilančna vsota je l. 1865 znašala 66 milijonov mark in 14 in pol milijonov lastnih sredstev. Po 30 letih so se te vsote podesetorile, a l. 1913 je bilančna vsota znašala 2.160 milijonov mark, lastna sredstva pa peti del tega zneska. Vojne in povojne razmere so povzročile znaten padec, toda zadružno gibanje je bilo tako močno, da je l. 1933 bilančna vsota zopet znašala 1.800 milijonov mark, lastna sredstva pa okoli 300 milijonov mark. Slično sliko nudijo obrtne nabavne zadrug, ki jih je 363 po številu z 62.400 člani in prometom 184 milijonov mark (v leta 1933) ter 630 zadrug trgovcev s 65.900 člani in prometom 565 milijonov mark.

Vse te številke spričujejo, kako velika je moč te vrste zadružništva in kako važno vlogo ima v kreditnem in blagovnem poslovanju v nemški državi.

Dva idejna nasprotnika zadružništva.

Zadružništvo je po vseh krajih, kjer se je pojavilo, nastopilo kot posledica gospodarske stiske in bede. Moderno zadružno gibanje je imelo svoj izvor na Angleškem. Tu je bila socialna in gospodarska stiska med delavstvom tako velika, da so si delavci začeli ustanavljati zadrug, ki naj jim prinesle pomoč in jih rešile iz njih bednega položaja. Na Nemškem se je zadruž-

ništvo proti koncu štiridesetih let isto tako pojavilo kot posledica neugodnih razmer, v katere je bilo ljudstvo zašlo zaradi vojska in nerodovitnih let in ker je bil stroj začel izpodrivati ročno delo. Slično sliko dobimo povsod. Tudi pri nas na Slovenskem so bile prve zadrug odsev takratnih žalostnih gospodarskih razmer, ko je povsod najbujnejše cvetelo oderuštvo, proti kateremu je narod

iskal rešitve v samopomočnih zadrugah. Povsod je bila gospodarska stiska in beda tista sila, ki je pritisnila na ljudi in jih dovedla do tega, da so začeli svoje male, raztresene in vsled tega šibke gospodarske moči združevati in zbirati v zadrugah.

Toda zadružništvo ima tudi bolj globoko podlago. Tisti gospodarski red, ki se imenuje gospodarski liberalizem, je razdvojil človeštvo na dva velika tabora. Po liberalni gospodarski ideologiji je dovoljeno svobodno neomejeno tekmovanje vsakomur brez ozira na druge, brez ozira na svojega bližnjega; dovoljena je tudi zloraba premoženja in zasebne lastnine, ne glede na škodo, ki se prizadene drugim. Stroje, ki so izpodrivali ročno delo, so si mogli omisliti samo taki, ki so imeli na razpolago zadosti kapitala. Na eni strani so bili reveži, proletarci, brezdomci, ki niso imeli niti svojega ognjišča niti zasiguranih dohodkov in so nazadnje zaradi vedno večje industrializacije dostikrat ostali tudi brez dela in brez zaslužka. Na drugi strani je bila mala skupina bogatašev, ki je imela na razpolago obilnih sredstev, da v neusmiljeni tekmi izkorišča tako kapital kakor tudi delovno moč obubožanih delovnih slojev. Pri tem položaju seveda ni moglo ostati. Nastalo je socialno vprašanje, prijaviteli so se ljudje, ki so razširjali nove nauke in hoteli pomoči milijonskim brezpravnim in siromašnim množicam.

Kakor pa je gospodarski liberalizem pomenjal skrajnost v gospodarskem redu, tako je tudi nasprotno stališče, ki so ga zastopali ti novi ljudje s svojimi novimi nauki, padlo v drugo skrajnost. Ta nova teorija o gospodarskem in socialnem redu je bil marksizem (komunizem), ki je odrekal človeku pravico do zasebne lastnine, ki je dalje naglašal, da človek ni svoboden in neodvisen od drugih, ampak da je odrejen za skupnost in da je edino skupnost tista

moč, ki ima pravico do premoženja vseh. Tako sta trčila drug ob drugega dva načela, ki sta rodila dva nauka, dva gospodarska reda: liberalni in socialistično-marksistični ali komunistični.

V prvi, liberalni skupini so pozabili, da je človek ne samo bitje svobodne volje, ampak tudi član ljudske skupnosti, kateri pripada osebno in s svojim premoženjem, do katerega ima pravico že po naravi. V drugi skupini so marksisti (komunisti) odrekli človeku svobodno voljo in ga postavili v okvir skupnosti tako kruto, da je pomenjal le število, stvar, ki ima kakor stroj izključno služiti skupnosti, ne da bi imel pravico do kakršnekoli lastnine in do svobodne volje.

Tako so pristaši, liberalne ideje ustvarili sebični, hladni, kruti, lakomni kapitalizem, ki ne pozna nobenih mej, nobenega usmiljenja in nobene ljubezni do bližnjega, pač pa služi samo sebi in svojemu pomnoževanju. Zagovorniki nasprotne struje so prinesli razredno sovraštvo, razredno borbo in diktaturo enega stanu nad vsemi ostalimi stanovi.

Zmota ene in druge struje obstoji v tem, da so v nasprotju z nauki krščanstva napačno ocenili pomen človeka, ki je istočasno svobodno bitje, pa tudi obenem družabno bitje. Brez družbe si je nemogoče zamisliti človeka, ker je namenjen za skupnost, za družbo in sicer z vsemi pravicami, ki izvirajo iz njegove osebnosti. Resnica je v sredini v nauku, v onem socialnem redu, ki spoštuje človeka kot posameznika in kot osebo svobodne volje in mu odreja mesto v ljudski družbi, v kateri je namen posameznika omejen z ozirom na koristi družbe. To je solidaristični nauk, ki v ljubezni združuje vse ljudi vseh stanov, jih druži k skupnemu življenju in k skupnim naporom in priporoča strpljivost in sodelovanje vseh tako

za dosego časnih dobrin posameznika in naroda kakor tudi za dosego večnih dobrin posameznika.

Ta veliki krščanski solidarizem je osnovan na božjem zakonu ljubezni do bližnjega, na načelu skupnega sodelovanja vseh. Iz tega krščanskega solidarizma izvira tudi prava združna misel.

Med največjimi duhovnimi vrednotami združništva je torej tista globoka in praktična, delovna krščanska ljubezen do bližnjega, ki se v združništvu kaže tako jasno. Svojo formulo je dobila v združnem geslu: Vsi za enega, eden za vse!

V borbi načel na razpotju dveh vrst gospodarskega reda, liberalno-kapitalistične in marksistične struje, se združništvo s svojimi duhovnimi vrednotami pojavlja kot znak nove dobe. Od dne do dne vidimo, da združništvo vsega sveta zavzema čim dalje bolj krepke pozicije v gospodarstvu vsakega naroda. Združništvo bo postala nova oblika gospodarskega življenja, ki bo izključila vse one, ki so bili posredovalci med kapitalisti in onimi, ki so potrebovali gmotne pomoči. Izključilo bo vse, ki so od tovarne in od proizvajalca tvorili skoro nepregledno vrsto

posrednikov do zadnjega potrošnika in so pri tem iskali dobička skoro izključno pri potrošniku in na škodo njegove delovne moči neopravičeno bogatili sebe brez ozira na to, da so s tem izpodkopavali življenjske pogoje ogromne množice siromakov, potrošnikov in malih producentov.

V to bodočnost združništva je upri svoje oči neusmiljeni kapitalizem in brezsrčni marksizem. Kapitalizem vsega sveta je napel vse sile, da onemogoča in ruši združno misel in združne organizacije. V tej borbi ne zametava nobenih sredstev. Marksizem pa v svoji lažni demagogiji za osvajanje proletarskih množic nudi tem masam le surogate in injekcije, da jih obvladuje uspavane, otimajoč jim pri tem najbolj prirodne človeške pravice. Toda združništvo je postalo gibanje z izgrajenim programom, ki je najmočnejše jamstvo za mir med narodi, z ideologijo, ki je neporušljiva in tako močna, da bo nekoč zavzela položaje, ki pripadajo združništvu zaradi blagra izkoriščenega človeštva.

V borbi zdravega združništva za njegove visoke cilje tudi mi ne smemo izostati navzlic težavam, ki zavirajo njegov razmah.

Zvezine objave.

Važno za zadrage, ki so vložile prošnjo za zaščito. Preko Glavnega Združnega Saveza v kraljevini Jugoslaviji pozivlja ministrstvo za kmetijstvo vse zadrage, katerim je vrnilo prošnje za zaščito v izpopolnitev, da takoj vrnejo ministrstvu izpopolnjene prošnje z vsemi prilogami in če mogoče z računskim zaključkom za leto 1934. To je potrebno radi tega, da se pospeši rešitev prošenj.

Ker so morebiti nekatere zadrage proti določbam pravilnika o sestavljanju prošenj za zaščito poslale svoje prošnje direktno

ministrstvu namesto preko Združne zveze, jih tem potom pozivljamo, da takoj vrnejo prošnje ministrstvu in sicer preko Združne zveze, ki mora k vsaki prošnji podati tudi svojo izjavo. Prošnje zadrug, ki so bile vložene preko Združne zveze, dosedaj Združni zvezi niso bile vrnjene in vse te zadrage naj čakajo končne rešitve glede odobritve zaščite.

Iz našega združništva.

30 letnica dela Hranilnice in posojilnice na Lukovici. Hranilnica in posojilnica na Lukovici je imela na praznik 25. marca

svoj redni letni občni zbor, ki pa je bil obenem proslava 30 letnice, odkar je bila posojilnica ustanovljena. Ustanovljena je bila namreč točno 25. marca 1905 po zaslugi dr. Kreka. Prvi načelnik posojilnice posestnik Jože Poznič je povedal ob tej priliki zanimivost, da je povod za ustanovitev dala smrt bogatega in znanega oderuha v kraju, pri katerem so bili številni kmetje močno zadolženi, tako da bi bile morale mnoge kmetije na boben. V tej stiski je dr. Krek svetoval, naj ustanovijo takoj hranilnico in posojilnico. Ko mu je Poznič ugovarjal, da potrebujejo pač posojilnico, ki bi zadolženim kmetom pomagala s posojili, mu je dr. Krek odgovoril: Najprej bodo posojila in posojilnica, potem pa bo tudi varčevanje in hranilnica.“

Zanimivo je poročilo načelnika na prvem občnem zboru leta 1906, v katerem je med drugim dejal: „Zavod se je boril z raznimi težavami, a jih je, hvala Bogu, premagal. Zaupanje v njega raste med ljudmi in to tudi zasluži.“

Kako je zaupanje v zavod raslo, kaže bilanca ob 30 letnici. Saj je v svojem razmeroma malem okolišu zbral 1,172 000 Din hranilnih vlog. Od tega je na kmečkih posojilih Din 666.000.—. Rezerve ima zavod že 32.000.—. Predaleč pa bi vodilo, če bi navajali, koliko je posojilnica dala in naredila tekom svojega obstoja za občekoristne svrhe, zlasti za izobrazbo ljudstva in za humanitarne namene. Od članov prvega načelstva sta živa le še prvi načelnik Jože Poznič in pa Jože Birk. Poznič je tudi še danes v načelstvu. V prvem nadzorstvu je bil predsednik France Capuder, član nadzorstva pa je bil tudi preč. g. župnik Matija Slak.

Na občnem zboru je bil tudi zastopnik Zadružne zveze dr. Basaj, ki je imel predavanje. V tem je navajal nekaj števil, kaj je zadruga za tamkajšnjega kmeta storila in kako

se je razvila, potem pa je tudi govoril o pomenu organizacije kmečkih prihrankov v posojilnicah. Posojilnici k lepemu jubileju in doseženim uspehom čestitamo!

Sitarska in žimarska zadruga v Stražišču pri Kranju je imela 31. marca svoj občni zbor, na katerem se je obravnavalo poročilo in računski zaključek za 28. upravno leto zadruge. Zadruga šteje 86 članov in izdeluje skoro izključno le sita iz žime in to poglavitno za izvoz v tuje države: v Nemčijo, Francijo, Italijo in nekaj tudi v manjše države. Preteklo poslovno leto je bilo za zadrugo zelo težavno, ker je utrpela znatne izgube pri Osrednji prodajni družbi in je le sreča, da je zadruga z notranjimi rezervami iz dolgoletnega poslovanja toliko utrjena, da je te izgube niso preveč pretresle. Poslovanje se je napram letu 1933 znatno izboljšalo. Lastnega premoženja ima zadruga ca 92.000.— Din, čemur nasproti pa stojijo izposojila v višini 648.000.— Din. Seveda so pa zaloge v znesku 861.000 Din ne le zelo visoke, temveč istočasno tudi z vso previdnostjo ocenjene. Zadruga je v poslovnem letu izplačala članom za sita 119.000 dinarjev, v letu 1933 pa le 28.000.— Din. Skupno pa je v poslovnem letu prodala sit za 480.000.— Din, kar dokazuje, da je zadruga popolnoma pravilno pristopila k vnovčevanju starih zalog. Te zaloge so ji namreč v znatno breme radi tega, ker ima na drugi strani veliko izposojilo, in znašajo obresti za to izposojilo eno četrtnino vseh režijskih izdatkov, to je ca 50.000.— Din. Kljub temu, da se je v okolici Kranja silno razvila tekstilna industrija in obstoji že sedem tekstilnih tovarn, vendar je sitarstvo kot stara domača industrija v tem kraju neobhodno. Važna naloga zadruge je, da sitarijo v Stražišču vzdrži kljub velikemu begu delavcev in delavk v tekstilne tovarne. Lahko se zgodi, da bodo prišli za tekstilne tovarne

še težki časi in odpuščanje delavcev. Takrat bo za mnoge družine sitarija postala zopet edini vir zaslužka. Zadruga ima sedaj zelo sposobne ljudi v vodstvu in poslovodstvu, ki s svojim nesebičnim delom nudijo jamstvo, da bodo sitarijo v Stražišču prilagodili sedanjim razmeram in zahtevam, trgovsko poslovanje zadruge najboljše uredili in tako pomagali sitarskim družinam do boljšega in stalnega zaslužka.

Hranilnica in posojilnica v Šenčurju pri Kranju je že leta 1932 naperila tožbo proti gotovim osebam iz Šenčurja, ki so podpisale ovadbo na upravno oblast in v ovadbi navajale proti delu posojilnice in njenega načelnika lažnive trditve. Po dolgotrajnem pravdanju, v katerem so toženi zaman poizkušali doprinesti dokaz resnice za trditve v svoji ovadbi, je bila te dni končno pred sodiščem sklenjena poravnava. Obtoženi obžalujejo, da so ovadbo na upravno oblast podpisali, ne da bi jo brali in izjavljajo, da za očitke v dotični ovadbi niso imeli niti nimajo sedaj kakega razloga.

Gospodarstvo.

Kreditni za združništvo pri Narodni banki. Reeskontni krediti pri Narodni banki so znašali koncem 1. 1934 1.528,815.000.—dinarjev. Od tega je bilo dano kmetijskim zadrugam Din 29.000.000.—. Kmetijsko združništvo, o katerem se je vedno na najvišjih mestih izjavljalo, da je najresnejši činitelj za pomoč kmetu v sedanji krizi, je bilo deležno le 1.9% od vseh reeskontnih kreditov, torej niti 2%.

Zanimivost z občnega zbora delničarjev Narodne banke. V nedeljo 11. marca se je vršil v Belgradu občni zbor delničarjev Narodne banke, na katerem je podal prof. Bajkić ostro kritiko o delu Narodne banke. Posebno je obsojal deflacionistično

politiko, ki jo je Narodna banka izvajala zlasti v škodo kmetijstva. Depresiacija naše valute je imela posledico, da so se cene industrijskih izdelkov celó nekoliko dvignile, dočim so isti čas cene kmetijskih pridelkov še vedno nazadovale. Deflacijska politika Narodne banke prinaša škodo celemu gospodarstvu, korist pa le onim rentirjem, ki so pokupili vojno škodo. Prof. Bajkić je zagovarjal umerjeno inflacijo in na koncu ponovil besede milanskega profesorja Ginja: „Najpožrešnejša žival na svetu je kapital. Ko bi bil kdo ob Kristusovem rojstvu naložil eno paro na obrestno—obrestni račun, temu bi danes pripadal ves svetovni kapital. Proti tej požrešnosti kapitala je eno izmed najučinkovitejših in najmanj bolečih zdravil inflacija.“

Pospešena amortizacija notranjih državnih posojil. Do lanske spremembe zakona o izplačilu vojne škode in zakonov, ki se nanašajo na 7% investicijsko posojilo, na 4% agrarne obveznice in na 6% begluške obveznice se je amortizacija državnih notranjih posojil vršila največ z žrebanjem in izplačilom po nominalu ali z odkupom do nominalnega zneska iz predvidenega amortizacijskega načrta dotičnega posojila. Sedaj pa se po zakonu od 18. februarja 1934 amortizacija vrši pri teh posojilih z odkupom obveznic na borzi, in sicer vse dotlej, dokler je tečaj obveznic nižji od nominalne vrednosti, z žrebanjem pa, kadar tečaj obveznic doseže ali prekorači nominalno vrednost. Pri amortizaciji z odkupom obveznic na borzi se vrši odkup do popolnega izčrpanja dovoljenih proračunskih kreditov za amortizacijo v dotičnem letu, tako da služi odkup prebitkov preko zneskov, predvidenih v amortizacijskem načrtu, za skrajšanje roka trajanja amortizacije dolga.

Pravo.

Obsojen poslovodja — oproščen. Poslovodja Kmetijskega društva v Rečici ob Savinji je bil od sreskega načelstva v Gornjemgradu od 28. januarja letošnjega leta obsojen na globo 150 Din, oziroma 500 dinarjev po § 398 obrtnega zakona, češ da je kot poslovodja omenjene zadruga za njo kupoval surove svinjske kože brez tozadevnega dovoljenja. Obsodba je bila posledica ovadbe iz konkurenčnih krogov.

Zadruga se je proti kazni pritožila na bansko upravo, ki je rzsodbo sreskega načelstva na podlagi §§ 411 in 418 obrtnega zakona v vsem obsegu razveljavila in pritožnika oprostila vsake krivde in kazni. Poslovodja je nakupoval kože za zadrugo in se pri tem pozival na njena pravila, po katerih zadruga vnovčuje kmetijske pridelke, zlasti živino svojih članov. Opravičeno se sme pod pojmom živine razumeti tudi živino v vsakem stanju in tudi samo del, t. j. kože. Dokazano pa ni, da bi kupoval tudi od nečlanov. Zadruga je opravičena poslovati po § 1, odst. 3 obrtnega zakona brez pooblastila.

Pravilnik k novi uredbi o kmečki zaščiti. „Službene novine“ z dne 5. t. m. objavljajo pravilnik k novi uredbi o kmečki zaščiti. Glasi se:

Čl. 1. V smislu člena 5. uredbe z dne 2. februarja leta 1935. o izmenah in dopolnitvah uredbe o zaščiti kmetovalcev z dne 3. avgusta leta 1934. so kmetijske zadruga gospodarske zadruga vseh vrst, ki so osnovane in delujejo po obstoječih zakonih o zadrukah, ki imajo tudi kmete za svoje člane in ki so včlanjene v kakšni zvezi, članici Glavne združne zveze v kraljevini Jugoslaviji, odnosno v banovinski zadrugi za kmetijski kredit, članici Državne zveze zadrug za kmetijski kredit.

Čl. 2. Zadruga iz čl. 1. tega pravilnika bodo dobile plačane svoje terjatve, nastale pred 20. aprilom leta 1932., od svojih dolžnikov kmetov po odplačevalnih načrtih, ki jih bodo za zadruga predpisale njihove zveze, odnosno banovinske zadruga za kmetijski kredit. Te odplačevalne načrte odobrava minister za kmetijstvo kot vrhovno nadzorno oblastvo.

Čl. 3. Zveze in banovinske zadruga morajo v roku enega meseca po uveljavljenju tega pravilnika izdelati in predložiti ministru za kmetijstvo v odobrenje odplačevalne načrte iz čl. 2. tega pravilnika.

Čl. 4. Ta pravilnik stopi v veljavo z dnem objavljenja v „Službenih novinah“.

Razno.

Prodaja na prepis. Na razna vprašanja posojilnic in vlagateljev še enkrat pojasnjemo, da morejo vlagatelji za hranilne knjižice posojilnic, včlanjenih pri Zadržni zvezi, dobiti blago pri sledečih zadrukah:

1. Manufakturno blago pri Oblačilnici za Slovenijo v Ljubljani, Tyrševa 29, ki likvidira zaloge svojega en gross oddelka in zato sprejema dobropise na starem računu pri Zvezni.

2. Stroje in orodje pri Gospodarski zvezi v Ljubljani, ki je itak v posebni okrožnici v septembru 1934 poslala vsem zadrugam seznam strojev in orodja, ki jih daje na prepis oziroma za dobropise na starem računu pri Zadržni zvezi.

3. Čipke iz lanenega sukanca za cerkvene potrebe, za perilo in pohištvo se dobijo na prepis pri Osrednji čipkarski zadrugi v Ljubljani, Tyrševa 38, ker zadruga likvidira svoje poslovanje in zato sprejema dobropise pri Zadržni zvezi na starem računu.

Gospodarska zveza v Ljubljani notira naslednje cene: Tomaževa žlindra baza 18%. Din 134.—; rudninski superfosfat v vrečah po 50 in po 100 kg à Din 98.—; kalijeva sol po 100 kg Din 156.—, kostni superfosfat Din 118.—; apneni dušik v pločevinastih bobnih Din 200.—; apneni dušik

v papirnatih vrečah Din 185.—; kostna moka Din 100.—; mavec (gips) Din 40.—; nitrofoskal v vrečah Din 144; klajno apno Din 275; lanene tropine Din 2·10; modra galica Din 5·15; žveplo Din 2·60. Pri vagonem odjemu se cene za gnojila in cement znatno znižajo na franco vsaka postaja. Mlatilnice s tresali in reto Din 4.100.—; slamoreznice Din 1.700 do 2.000; čistilnik 10 sit Din 1.500; plugi Din 500 do Din 940; repoznica M. R. Din 550; trijerji Din 2.000 do 3.500; mlatilnice na ročni pogon Din 2.200; robkači Din 900; sadni mlinci Din 1.400 do Din 1.700; brzoparilniki Din 1.050 do Din 2.800; kosilni stroji Din 2.000; travniške brane z zvezdnatimi členki Din 900; travniške brane z jeklenimi špicami Din 800; patent motike „Rapp“ Din 70.—. — Nitrofoskal, apneni dušik pri najmanjšem odjemu 5000 kg franko vsaka postaja. Modra galica iz tovarne „Zorka“ po konkurenčnih cenah.

Manufakturo vseh vrst po ugodnih cenah tudi proti plačilu s hranilnimi knjižicami članic „Zadružne zveze“ nudi Oblastilnica za Slovenijo v hiši Gospodarske zveze.

Redni letni občni zbor Kmečko-delavske hranilnice in posojilnice v Trbovljah, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 28. aprila 1935 ob pol 8. uri dopoldne v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. odobritev račun zaključka za leto 1934. 5. volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Trati, r. z. z. n. z., se bo vršil 28. aprila 1935 ob 4. uri popoldne v poslovnem prostoru. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka za l. 1934. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. prošnja za zaščito. 6. volitev načelstva in nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Trebnjem, r. z. z. n. z., se bo vršil na belo nedeljo dne 28. aprila 1935 ob 3 pop. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. računski zaključek. 3. poročilo o izvršeni reviziji. 4. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Trebnjem, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 28. aprila 1935 ob 4. uri popoldne. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. računski zaključek. 3. poročilo o izvršeni reviziji. 4. slučajnosti.

Rokopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Narodnega Gospodarja“ Ljubljana, Zadružna zveza. Izdajatelj: „Zadružna zveza“ v Ljubljani. — Odgovorni urednik: Anton Kralj, tajnik „Zadružne zveze v Ljubljani. Tisk Zadružne tiskarne (Srečko Magolič) v Ljubljani.

ZADRUŽNA TISKARNA

registrovana zadruga z omejeno zavezo

LJUBLJANA
TYRŠEVA CESTA ŠT. 17

Izvršuje lepo in po nizkih cenah vsa tiskarska dela: tiskovine za hranilnice in posojilnice, trgovine, urade in banke, kartoteke, lepake in vabita za gledališke odre in koncerte, vizitke kuverte, posmrtnice itd.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Višnji gori, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 28. aprila 1935 ob 3. uri v hranilničnem prostoru. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobrenje računskega zaključka za l. 1934. 3. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruge za sodni okraj Višnja gora, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo 28. aprila 1935 ob pol 8. uri zjutraj v dvorani pri fari Višnja gora. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrditev račun. zaključka za l. 1934. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. sanacijski fond. 6. način prodaje. 7. slučajnosti.

Redni občni zbor Posojilnice za župnije Zdole, Sromlje in Artiče ter krajno občino Križe v Zdolah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 28. aprila 1935 ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih hiše Ivana Černoga. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje rač. zaključka za l. 1934. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Žalcu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 5. maja 1935 ob 8. uri dopoldne v hranilniških prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje računskega zaključka za l. 1934. 3. volitev enega člana nadzorstva. 4. poročilo o izvršeni reviziji. 5. slučajnosti.

Izredni občni zbor Živinorejske selekcijske zadruge na Krki pri Stični, r. z. z o. z., se bo vršil na praznik dne 22. aprila 1935 ob pol 8. uri v šoli na Krki. Dnevni red: 1. sprememba pravil § 12, prvi odstavek, glede zadržnih deležev, ki se naj znižajo na 10.— Din. 2. volitev delegata. 3. slučajnosti.

Občni zbor Vzajemne posojilnice v Ljubljani, r. z. z o. z., se bo vršil dne 10. majnika 1935 točno ob pol 18. uri v posvetovalnici posojilnice, Miklošičeva cesta 7. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. odobrenje računskega zaključka za leto 1934. 5. dopolnilna volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Osrednjih mlekaren v Ljubljani, r. z. z o. z., se bo vršil dne 7. maja 1935 ob 12. uri v prostorih Zadržne zveze, Tyrševa cesta 38/1. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za leto 1934. 3. čitanje revizijskega poročila. 5. volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 6. slučajnosti.

Izredni občni zbor Živinorejske selekcijske zadruge v Medvodah, r. z. z o. z., se bo vršil dne 28. aprila 1935 ob 10. uri v šoli v Preski. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. pretvoritev zadruge v društvo. 4. obravnava novih pravil. 5. slučajnosti.

Redni letni občni zbor Električne strojne družbe v Mozirju, r. z. z o. z., se vrši v nedeljo, dne 28. aprila 1935 v prostorih osnovne šole v Mozirju ob 2. uri popoldne. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. odobritev računskega zaključka za leto 1934. 5. Dopolnilna volitev nadzorstva, eventualno načelstva. 6. volitev poslededečega tajnika in blagajnika. 7. slučajnosti.

Društvo za štednju i zajmove v Omišlju, r. z. s n. j., obdržavat će svoju glavnu godišnju skupštinu dne 12. maja 1935 u svojoj pisarni u 16 sati. Dnevni red: 1. pozdrav predsednika. 2. izvješčaj upravnog odbora. 3. izvješčaj nadzornog odbora. 4. čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine. 5. čitanje i odobrenje računskog zaključka za leto 1934. 6. sanacijski fond. 7. eventualija. — Ako ne bude prisutan dovoljan broj članova, obdržavat će se glavna skupština pol sata kasnije bez obzira na broj članova.

Redni občni zbor Kmetijske zadruge okoliša občine Ovsišje, r. z. z o. z., se bo vršil 28. aprila 1935, v šoli na Dobrovi pri Kropi. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje računskega zaključka za leto 1934. 3. dopolnilna volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. poročilo o izvršeni reviziji. 6. odobritev poslovnega reda za načelstvo in nadzorstvo. 7. raznoterosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Planini pri Rakeku, r. z. z n. z., se bo vršil 5. maja 1935 ob 4. uri popoldne v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1934. 3. volitev načelstva in nadzorstva. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Elektro-strojne zadruge v Podblici, r. z. z o. z., se bo vršil dne 28. aprila 1935 ob 1 popoldne na Jamniku v hiši št. 10. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. odobritev račun. zaključka za

1. 1934. 4. poročilo načelstva in nadzorstva. 5. ali se deleži obrestujejo ali spremenijo v izposojilo. 6. volitev načelstva in nadzorstva. 7. slučajnosti.

Redni letni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Predosljih, r. z. z n. z., se vrši 12. maja 1935 ob 4. uri popoldne v hranilnici. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. odobritev računskega zaključka za leto 1934. 5. slučajnosti.

Občni zbor Posojilnice in hranilnice v Poljanah nad Škofjo Loko, r. z. z n. z., se bo vršil dne 28. aprila 1935 ob 8 zjutraj v posojilničnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 4. odobritev rač. zaključka za leto 1934. 5. sprememba pravil. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Poničvi ob J. Z., r. z. z n. z., se bo vršil 12. maja 1935 ob 3 popoldne v posojilničnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrditev računskega zaključka za leto 1934. 3. volitev načelstva in nadzorstva. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice na Rakti, r. z. z n. z., se bo vršil dne 12. maja 1935, ob 3 popoldne v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. odobritev računskega zaključka za leto 1934. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Rovtah, r. z. z o. z., se bo vršil dne 22. aprila 1935 ob 3 popoldne v zadržnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1934. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva na Rakeku, r. z. z o. z., se bo vršil dne 28. aprila 1935 ob 2. uri popoldne v prostorih Jožefe Steržaj na Rakeku. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobrenje račun. zaključka za leto 1934 in razrešnica. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Rečici v Savinjski dolini, r. z. z n. z., se bo vršil dne 28. aprila 1935 ob 3. uri popoldne v prostorih društvenega skladišča. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega rednega občnega zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva. 4. poročilo nadzorstva. 5. odobritev računskega zaključka za leto 1934. 6. volitev načelstva in nadzorstva. 7. slučajnosti.

VI redni občni zbor Živinorejske zadruge Smednik, r. z. z o. z., se bo vršil dne 28. aprila 1935 ob 16. uri v Hrašah št. 20. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo načelstva. 3. sprejem račun. zaključka za leto 1934. 4. slučajnosti.

Redni letni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Sv. Bolfenku v Slov. Goricah, r. z. z o. z., se vrši v nedeljo 28. aprila 1935 ob pol 11 popoldne v njenem uradnem lokalu. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobrenje računskega zaključka za leto 1934. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. razni predlogi in slučajnosti.

Občni zbor Strojne zadruge pri Sv. Lovrencu na Drav. polju, r. z. z o. z., se vrši dne 5. maja 1935, po prvi maši v prostorih posojilnice. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1934. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Sv. Mihaelu pri Šoštanjju, r. z. z n. z., se bo vršil v četrtek, dne 30. maja 1935 ob pol 8. uri dopoldne v posojilniških prostorih Slomškovega doma. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1934. 4. nadomestna volitev nadzorstva. 5. čitanje revizijskega poročila. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice pri Sv. Martinu pri Vurbergu, r. z. z n. z., se vrši 28. aprila 1935 ob 8 zjutraj v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 4. odobritev rač. zaključka za leto 1934. 5. slučajnosti.

Občni zbor Posojilnice pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, r. z. z n. z., se bo vršil 23. aprila 1935 ob 1 popoldne v urad. prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1934. 3. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Sodražici, r. z. z o. z., se vrši v nedeljo, dne 19. maja 1935 ob pol 3 popoldne v društveni dvorani. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. odobritev rač. zaključka za leto 1934. 5. dopolnilna volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Sodražici, r. z. z n. z., se vrši v nedeljo, dne 12. maja 1935 ob pol 3 popoldne v dvorani Kmetijskega društva v Sodražici. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za leto 1934. 4. dopolnilna volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Živinorejske selekcijske zadruge v Sodražici, r. z. z o. z., se bo vršil 28. aprila 1935 ob 3 popoldne v dvorani Kmetijskega društva v Sodražici. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva. 3. poročilo tajništva in blagajništva. 4. poročilo nadzorstva. 5. odobritev računskega zaključka za leto 1934. 6. dopolnilna volitev načelstva. 7. volitev nadzorstva. 8. slučajnosti.

Redni občni zbor Posojilnice v Sv. Petru pod Sv. gorami, r. z. z n. z., se bo vršil 2. maja 1935 ob 3 popoldne v posojilničnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje računskega zaključka za l. 1934. 3. prosti nasveti.

Občni zbor Strojne zadruge v Stojncih, r. z. z o. z., se vrši dne 22. aprila 1935 ob 15 uri. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. odobritev rač. zaključka za leto 1934. 3. volitev načelstva in nadzorstva. 4. poročilo odbora. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Stoprcah, r. z. z n. z., se vrši dne 28. aprila 1935 ob 7 zj. v župnijski pisarni. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. čitanje revizijskega po-

ročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. odobritev računskega zaključka za l. 1934. 5. volitev enega člana načelstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Šenčurju pri Kranju, r. z. z o. z., se vrši 12. maja 1935 ob 3 popoldne pri načelniku Umniku. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za leto 1934. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Mlekarske zadruge v Škofji Loki, r. z. z o. z., se bo vršil dne 12. maja 1935 ob 16. uri v mlekarskih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. odobritev račun. zaključka za leto 1934. 5. volitev enega člana načelstva. 6. volitev dveh članov nadzorstva. 7. slučajnosti.

Izredni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Šmartnem pri Litiji, r. z. z n. z., se bo vršil 22. aprila 1935 ob pol 7. uri zjutraj v poslovnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in sklepanje o prenosu lastninske pravice Društvenega doma. 2. slučajnosti.

Redovita godišnja glavna skupština Hrvatske seljačke štedionice u Štrigovi, s. n. j., održavat će se na dan 12. maja o. g. u 9 sati u jutro. Dnevni red: 1. izvještaj upravnog odbora. 2. izvještaj nadzornog odbora. 3. čitanje računskog zaključka za poslovnu godinu 1934. 4. podjeljivanje odrednice upravnom i nadzornom odboru. 5. izbor upravnog i nadzornog odbora za vrijeme od tri godina. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Št. Janžu na Dravskem polju, r. z. z n. z., se bo vršil v nedeljo 28. aprila 1935 ob pol 8. uri zjutraj v posojilničnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1934. 4. poročilo o izvršeni reviziji. 5. volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Redni občni zbor Gospodarske zadruge v Šmarju pri Jelšah, r. z. z o. z., se bo vršil v nedeljo 28. aprila 1935 ob 15. uri v Šmarju št. 12. Dnevni red: 1. odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. odobritev rač. zaključkov za l. 1933 in 1934. 3. čitanje revizijskih poročil. 4. sklepanje o likvidaciji in izvolitve likvidatorjev. 5. slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor z ozirom na točko 4. dnevnega reda, ne bil sklepčen, se vrši dne 19. maja 1935 na istem mestu in ob isti uri drug občni zbor, ki bo na podlagi § 32 tretjega odstavka, sklepčen ob vsakem številu navzočih članov.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Št. Juriju pri Kranju, r. z. z n. z., se bo vršil v nedeljo dne 28. aprila 1935 ob 3. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1934. 4. volitev načelnika in 3 odbornikov in volitev nadzorstva. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Št. Vidu nad Ljubljano, r. z. z n. z., se bo vršil v nedeljo dne 28. aprila 1935 ob 7. uri zjutraj v Ljudskem domu v Št. Vidu. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem rednem občnem zboru. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. odobritev račun. zaključka za leto 1934. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.